

Uvod

onaj koji istinski i pravedno filozofira. Dijalektičar je za Platona isto što i pravi filozof, dok Aristotel dijalektičara razlikuje od filozofa i od erističara (sofista), ne, doduše, s obzirom na predmet kojim se bave – biće – nego po tome što dijalektičar iskušava različite mogućnosti, filozof ide za pravom, a sofist za prividnom istinom. Ono što je Platonu i Aristotelu zajedničko, drži Petrić, jest to da se i filozof i dijalektičar bave bićem, da im je biće predmet istraživanja.

Time dolazimo do druge razlike između Platona i Aristotela koju je Petrić utvrdio. Predmet dijalektike, filozofije, znanosti i po Platonu i po Aristotelu je biće, no Platon i Aristotel pod bićem podrazumijevaju nešto sasvim drugo. Platonov pojам bića (a to je ujedno i Parmenidov i pitagorovski pojам bića) jest *ono što je uistinu i uvijek na isti način biće* – ideja. Taj pojам bića suprotstavlja se Aristotelovom pojmu bića kao onog nastalog (promjenljivog). Biću kao onom vječnom i nepromjenljivom korespondира, po Platonu, znanost (filozofija, dijalektika), a onom nastalom kao promjenljivom i mnogom, mnijenje (δόξα). Za »znanje« o promjenljivom biću, osim termina *doxa* rabi Petrić i termin *philodoxia*. Sam termin *philodoxia* ne nalazi se u Platona, ali Platon rabi termin *philodoxoi* (φιλοδόξους καλοῦντες αὐτούς R 480.a. 6) za one koji vole (mnoge) lijepе stvari, a ne i ljepotu samu. Termin *philodoxia* sročio je Petrić sigurno s asocijacijom na to Platonovo mjesto u *Državi*, ali nedvojbeno i s asocijacijom na Aristotelovo određenje dijalektike kao raspravljanja na *temelju općeprihvaćenih mnijenja* (ἐξ ἐνδόξων).

Aristotel pak pod bićem, drži Petrić, podrazumijeva tjelesnu supstanciju i ostalih devet kategorija. Petrić potom upućuje na to da taj Aristotelov pojam bića odgovara Platonovu (Parmenidovu, pitagorovskom) pojmu stvorenog. Aristotelovo opće koje je skupljeno i izdvojeno (apstrahirano) iz pojedinačnog, nipošto nije ekvivalentno Platonovoј ideji, istinskom biću. Opće sabrano iz pojedinačnog nosi sve karakteristike onog pojedinačnog, podložnost nastajanju, tj. ne-nužnost, ne-istost. Stoga to opće sabrano iz pojedinačnog ne može biti predmet (po Platonovu i, dakako, Petrićevu shvaćanju) znanosti, nego samo mnijenja. Kako je za